

บทที่ ๖

สหประชาชาติกับการทำสิทธิมนุษยชนให้เป็นสิทธิตามกฎหมาย

ข้อความเบื้องต้น การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่แล้วมา เป็นการกระทำที่ขาดพื้นฐานทางกฎหมายอย่างชัดเจน ทั้งนี้เพราะสหประชาชาติไม่มีข้อตกลงระหว่างประเทศ เพื่อกำหนดพันธะกรณีของรัฐสมาชิกและกำหนดวิธีการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไว้ สำหรับกฎบัตรสหประชาชาติเองก็ไม่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของสหประชาชาติในการแก้ไขความเดือดร้อนกรณีที่มีคำร้องเรียนไว้อย่างชัดเจนเช่นกัน

อย่างไรก็ดี สหประชาชาติได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในเรื่องสิทธิมนุษยชนต่อไปโดยไม่หยุดยั้ง และมีผลงานปรากฏออกมาหลายประการด้วยกัน

ในชั้นแรกสุด สหประชาชาติได้จัดพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนขึ้นในชื่อว่า "Yearbook on Human Rights" เล่มแรกพิมพ์เมื่อเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๔๘ ซึ่งมีเรื่องเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศต่าง ๆ คำพิพากษาศาล, กฎหมายและบทควมต่าง ๆ เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในดินแดนที่ไม่มีสิทธิปกครองตนเอง, บทบัญญัติในข้อตกลงระหว่างประเทศและมติของหน่วยงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและผลการปฏิบัติการของสหประชาชาติในเรื่องนี้ ฯลฯ

ขณะที่สหประชาชาติยังไม่มีอำนาจควบคุมรัฐสมาชิกให้เคารพต่อสิทธิมนุษยชนได้ดังที่กล่าวมาแล้ว แต่สหประชาชาติก็ได้ช่วยเหลือรัฐสมาชิกเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนตามที่ถูกร้องขอหลายประการ เช่น ช่วยปรับปรุงกฎหมาย, การบริหารและกระบวนการยุติธรรม, โครงการช่วยเหลือทางเทคนิคของสหประชาชาติเพื่อช่วยเหลือประเทศต่าง ๆ นั้นมีทั้งทางตรงและทางอ้อมและเป็นไปโดยเคารพต่อสิทธิมนุษยชน เช่น การช่วยร่างประมวลกฎหมายพัฒนาหลักการบริหาร และช่วยส่งเสริมภาวะการเป็นอยู่เพื่อยกระดับมาตรฐานการ

ครองชีพที่สูงขึ้น และเพื่อให้มีโอกาสเสวยสิทธิทางแพ่งและทางการเมืองได้ดียิ่งขึ้น
นอกจากนี้สหประชาชาติยังได้จัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อคุ้มครองสิทธิ-
มนุษยชนชนชั้นหลายฉบับด้วยกัน เช่น

- Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide, 1948
- Convention Relating to the Status of Refugees, 1951
- Convention Against Discrimination in Education, 1960
- Convention Relating to the Status of Stateless Persons, 1954
- Convention on the Nationality of Married Women, 1957
- Universal Copyright Convention, 1952
- Convention on the Reduction of Statelessness, 1961
- International Convention on the Elimination of all forms of Social Discrimination, 1965
- International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, 1966
- International Covenant on Civil and Political Rights, 1966
- Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights, 1966 เป็นต้น ฯลฯ

ในจำนวนนี้มีที่น่าสนใจที่สุดได้แก่ International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, 1966 และ International Covenant on Civil and Political Rights, 1966 พร้อมด้วย Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights, 1966

เอกสารสองฉบับแรกมีความสำคัญก็เพราะได้นำสิทธิสำคัญ ๆ ในกฎหมาย มารวมไว้เกือบทั้งหมด และจำแนกสิทธิแต่ละชนิดออกโดยละเอียด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง -

International Covenant on Civil and Political Rights, 1966 นั้น
ได้กำหนดถึงขั้นยอมให้เอกชนที่ถูกละเมิดสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองมีสิทธิยื่นคำร้องเรียนต่อ
องค์การระหว่างประเทศได้ สำหรับฉบับสุดท้ายเป็นข้อตกลงของรัฐต่าง ๆ ซึ่งยอมให้เอกชน
มีสิทธิร้องเรียนกล่าวหาว่าตนละเมิดสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองโดย International Covenant
on Civil and Political Rights, 1966

เจตนารมณ์ในการร่างกติกาสามฉบับนี้ก็เพื่อทำให้วัตถุประสงค์ของปฏิญญาสากล
ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้ประสบความสำเร็จอย่างจริงจัง อันจะต้องทำในรูปของสนธิสัญญา
หรือข้อตกลงระหว่างประเทศซึ่งระบุสิทธิต่าง ๆ ด้วยถ้อยคำในทางกฎหมาย ก่อให้เกิด
พันธะแก่รัฐสมาชิกที่จะต้องปฏิบัติตามและกำหนดวิธีการคุ้มครองสิทธิไว้โดยละเอียดทำงานอง
เกี่ยวกับ Convention on Human Rights ของสภายุโรป

ดังนั้น สหประชาชาติจึงได้ตั้งตนร่างข้อตกลงระหว่างประเทศเช่นว่านั้นขึ้นเพื่อให้
มีผลผูกพันแก่รัฐสมาชิกตามกฎหมาย แต่การที่จะให้รัฐสมาชิกยอมรับข้อตกลงระหว่าง
ประเทศนี้มีความยากลำบากกว่าการยอมรับปฏิญญาฯ ซึ่งมีลักษณะเป็นเพียงข้อสรุปหลายเท่า
และในการร่างก็มีปัญหาหลายประการ

ปัญหาประการแรกก็คือ ควรจะมีข้อตกลงระหว่างประเทศฉบับเดียวหรือสองฉบับ
สำหรับอเมริกา, อังกฤษ และประเทศตะวันตกอีกหลายประเทศยืนยันให้มีการแยกทำเป็น
ข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิทางแพ่งและทางการเมือง ซึ่งสามารถบัญญัติในรูป
ของกฎหมายได้ และสามารถบังคับใช้ได้ตามกระบวนการยุติธรรม นอกจากนี้สหรัฐเองก็มี
ปัญหาส่วนตัวคือ เกรงว่าสภาซันเตจะไม่นิยมยอมให้ทำข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อคุ้มครอง
สิทธิทางเศรษฐกิจและสังคม อนึ่งประเทศเหล่านี้ยังชี้ให้เห็นว่าข้อตกลงเพื่อคุ้มครองสิทธิ
ทางเศรษฐกิจและสังคมจำต้องสร้างขบวนการให้ปฏิบัติการทั้งในทางกฎหมายและทางฝ่าย
บริหาร และจะก่อให้เกิดปัญหาเรื่องการบังคับการที่แตกทางออกไปอีก ข้อโต้แย้งใน

เรื่องนี้ได้ท้าวความรุนแรงจนกระทั่งเกรงกันว่าขอตกลงเรื่องคุ้มครองสิทธิทางเศรษฐกิจและสังคมจะประสบความสำเร็จเลย ดังนั้นในที่สุดสมัชชาสหประชาชาติก็วินิจฉัยว่าควรจะมีข้อตกลงชั้นสองฉบับ

ปัญหาประการที่สองก็คือ การจะนำสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นมูลฐานในปฏิญญาไปบัญญัติไว้เป็นภาษาของสนธิสัญญานั้นมีความยากลำบากเพราะความแตกต่างในเรื่องวัฒนธรรม, ระบบกฎหมาย, แนวความคิด, เศรษฐกิจสังคมและเงื่อนไขทางการเมือง ดังเช่นข้อตกลงทั้งสองฉบับทางปัญญาระบอบสิทธิในการตัดสินใจด้วยตนเอง ก็มีบางประเทศโต้แย้งอย่างแข็งขันว่าสิ่งนี้มิใช่สิทธิของเอกชน แต่ในที่สุดประเทศส่วนใหญ่ก็สนับสนุนให้มีบทบัญญัติ

ปัญหาประการที่สาม เกี่ยวกับบทบัญญัติในข้อตกลงเพื่อคุ้มครองสิทธิทางแพ่งและทางการเมืองซึ่งเรียกร้องให้รัฐสมาชิกห้าม "การสนับสนุนให้มีการเป็นปรปักษ์ในเรื่องสัญชาติ, เชื้อชาติหรือศาสนา ซึ่งจะก่อให้เกิดการเกลียดชังและทารุณกรรม" ประเทศกลุ่มที่ไร้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ทางคดีกานข้อนี้เพราะเป็นการส่งเสริมให้ระบบเซนเซอร์เกิดขึ้น

และยังมีปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้ข้อตกลงนี้ว่า ในกรณีที่รัฐสมาชิกมีรูปเป็นสหพันธรัฐข้อตกลงนี้จะใช้บังคับแก่ส่วนต่าง ๆ ของสหพันธรัฐหรือไม่ ในที่สุดก็ตกลงให้ข้อตกลงนี้มีผลครอบคลุมถึงส่วนต่าง ๆ ของสหพันธรัฐโดยไม่มีข้อยกเว้น

ปัญหาสำคัญอีกข้อหนึ่งก็คือ บทบัญญัติของข้อตกลงที่ให้ขยายการให้ชดเชยการไปตั้งถิ่นแดนที่ไม่มีสิทธิปกครองตนเอง รัฐสมาชิกที่เป็นผู้ปกครองถิ่นแดนดังกล่าวคัดค้านว่าตนควรมีสิทธิตัดสินใจเองว่าสมควรจะให้บทบัญญัตินี้ถึงถิ่นแดนเหล่านั้นหรือไม่ ในที่สุดที่ประชุมก็ตกลงไม่ยินยอมให้ข้อยกเว้นดังกล่าว และด้วยเหตุนี้จึงทำให้รัฐสมาชิกสหประชาชาติบางรัฐไม่ยอมรับข้อตกลงนี้

ปัญหาเรื่องวิธีการให้การคุ้มครองในข้อตกลงนี้มีผู้เสนอความเห็นหลายอย่าง
 คายกัน ซึ่งแยกออกได้เป็นสามวิธีใหญ่ ๆ คือ

ความเห็นแรก สหรัฐฯ, อังกฤษ และรัฐอื่น ๆ บางรัฐเห็นว่าควรจะจำกัดวิธีการ
 ใหม่เพียงการตรวจสอบคำร้องที่ยื่นโดยรัฐสมาชิกแห่งข้อตกลงนี้

ความเห็นที่สอง เสนอโดยกลุ่มประเทศในเอเชียและลาตินอเมริกา สนับสนุนบท
 บัญญัติที่ให้การยื่นคำร้องเรียนโดยเอกชนและองค์การที่ไม่ใช่รัฐบาล

ความเห็นที่สาม คือ รัสเซียโต้แย้งบทบัญญัติในเรื่องวิธีการคุ้มครองทุกอย่าง

ในที่สุดข้อตกลงระหว่างประเทศทั้งสามฉบับนี้ก็ได้รับการรับรองโดยสมัชชาสห-
 ประชาชาติในสมัยประชุมที่ ๒๑ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๖๖ โดยเฉพาะสองฉบับ
 แรกได้รับคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ ส่วน Optional Protocol นั้นได้รับคะแนนเสียง
 ๖๖ เสียง คัดค้าน ๒ เสียง งดออกเสียง ๓๘

ต่อไปนี้จะกล่าวถึงข้อตกลงฯ ทั้งสามฉบับโดยสังเขปตามลำดับ

International Covenant on Economic Social and Cultural Rights, 1966

ถกกันฉบับนี้ได้ปรารถนาว่า รัฐภาคีทั้งหมดได้ตระหนักว่า "ตามหลักการในกฎบัตรฯ
 นั้น การยอมรับซึ่งเกียรติศักดิ์โดยธรรมชาติและสิทธิมนุษยชนนั้นเป็นรากฐานของเสรีภาพ
 ความยุติธรรมและสันติภาพในโลก"

ตามปฏิญญาฯ นั้นความคิดที่ว่า การเป็นมนุษย์เสรีโดยได้รับเสรีภาพจากความกลัว
 และเสรีภาพจากความต้องการ จะสำเร็จได้ถ้ามีการสร้างขั้นซึ่งเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อ

๕๘

Leland M. Goodrich, The United Nations, (Published
 under the auspices of The London Institute of World Affairs,
 1960), pp. 250 - 260

ทุก ๆ คนจะสามารถได้รับสิทธิในเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมเท่า ๆ กับสิทธิทางแพ่งและ
ทางการเมือง

และรัฐภาคีใดที่ระงับพันธกรณีซึ่งรัฐทั้งหลายมีอยู่ตามกฎบัตรในอันที่จะต้อง
ส่งเสริมการ เศรษฐกิจและการศึกษาโดยสากลซึ่งสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพ"

การคุ้มครองสิทธิ

การคุ้มครองสิทธิพอสรุปได้ดังนี้ คือ

ม. ๑ กำหนดว่าบุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะตัดสินใจด้วยตนเองและโดยสิทธิดังกล่าว
เขาขอมตัดสินใจเรื่องสถานะทางการเมืองและการแสวงหาซึ่งการพัฒนาในทาง เศรษฐกิจ
สังคม และวัฒนธรรมโดยเสรี

ม. ๒ - ๕ ระบุให้รัฐภาคีแต่ละรัฐดำเนินการ แยกกันและร่วมกันในทาง เศรษฐกิจ
และทางเทคนิค ตามความสามารถของตน เพื่อทำให้สิทธิต่าง ๆ ที่ระบุไว้มีบรรลุผลสำเร็จ
รวมทั้งการโฆษณา การทางกฎหมายด้วย รัฐต่าง ๆ จะต้องให้ประกันว่าสิทธิต่าง ๆ ที่ระบุ
ไว้นี้จะได้รับการปฏิบัติโดยไม่มี ความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา
การเมือง หรือความคิดเห็นอื่น สัญชาติ หรือพื้นฐานทางสังคม ทรัพย์สิน กำเนิดหรือสถานะ
อื่นใด ขอมให้รัฐจำกัดสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองนี้ได้โดยทางกฎหมายเพื่อส่งเสริมความผาสุก
ในสังคมประชาธิปไตย ห้ามมิให้รัฐภาคีหรือกลุ่มบุคคลใดกระทำการอันบ่อนทำลายหรือจำกัด
สิทธิเช่นว่านี้เกินกว่าที่กติกานี้บัญญัติไว้

ม. ๖ - ๑๕ ให้การคุ้มครองสิทธิในการทำงาน สิทธิในการได้รับสภาพะการ
ทำงานที่ดี สิทธิในการ ก่อตั้งสหภาพการค้าและเข้าร่วมในสหภาพดังกล่าว สิทธิในการหยุด
งานตามที่กฎหมายของแต่ละประเทศอนุญาตให้กระทำ สิทธิในความมั่นคงทางสังคมและ

รวมทั้งการประกันสังคม รัฐภาคีควรมุ่งให้การคุ้มครองและช่วยเหลืออย่างกว้างขวางที่สุดแก่
ครอบครัวซึ่งตามธรรมชาติถือว่าเป็นพื้นฐานของสังคม ในการศึกษาแก่เด็ก การสมรสจะตอง
เกิดขึ้นจากความยินยอมของทั้งสองฝ่าย รัฐต้องให้การคุ้มครองเป็นพิเศษแก่มารดาในระยะ
เวลาอันสมควร ก่อนและหลังคลอด และให้เข้ามากร การพิเศษเพื่อคุ้มครองและช่วยเหลือแก่
เด็กและยูเยาว์โดยไม่คำนึงถึงขอแตกต่างเกี่ยวกับบิดามารดาหรือเงื่อนไขอื่น ๆ

รัฐภาคียอมรับซึ่งสิทธิในมาคร ฐานการครองชีพอันพอเพียงสำหรับตนเองและ
ครอบครัว รวมทั้งอาหารอันพอเพียง เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงฐานะการ เป็นอยู่
ที่กระทำต่อเนื่องกันไป สิทธิที่จะบรรลุถึงมาตรฐานสูงสุดซึ่งสุขภาพทางกายภาพและทางจิต
สิทธิในการศึกษา สิทธิในการมีส่วนร่วมในทางวัฒนธรรม

วิธีการคุ้มครอง

ม. ๑๖ - ๒๕ กำหนดให้รัฐภาควางานไปยังเลขาธิการสหประชาชาติเกี่ยวกับ
มาตรการต่าง ๆ ซึ่งตนได้กระทำให้ขึ้นเพื่อบรรลุความสำเร็จในการรักษาซึ่งสิทธิต่าง ๆ ดัง
กล่าวและเลขาธิการสหประชาชาติจะส่งสำเนา รายงานนั้นไปยังคณะมนตรี เศรษฐกิจและ
สังคมเพื่อพิจารณาโดยยึดหลักตามบทบัญญัติในกติกา

คณะมนตรี เศรษฐกิจและสังคมอาจทำ รายงานร่วมกับหน่วยงานพิเศษต่าง ๆ
เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกติกา ซึ่งอาจรวมทั้งการ วิจัยโดยเฉพาะและทำขอแนะนำต่าง ๆ
คณะมนตรีฯ อาจแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนทราบเกี่ยวกับรายงานต่าง ๆ
เพื่อให้คณะกรรมการฯ ศึกษาและให้คำแนะนำ และอาจส่งรายงานพร้อมขอแนะนำ
ไปยังสมัชชาสหประชาชาติเกี่ยวกับข่าวสารที่ได้รับจากรัฐภาคีและหน่วยงานชำนาญพิเศษ
เกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อรักษาสิทธิมนุษยชนแห่งกติกา

ม. ๒๖ - ๓๑ เปิดโอกาสให้รัฐสมาชิกองค์การสหประชาชาติหรือสมาชิกหน่วยงาน
ชำนาญพิเศษหรือรัฐภาคีแห่งธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศและรัฐอื่น ๆ ที่สมัชชาฯ

โตสงคำเชิญเข้าร่วมเป็นภาคีในสัญญานี้ได้ และกติกาก็กล่าวถึงวิธีการให้สัตยาบันและการมีผลใช้บังคับของกติกาย่อมให้รัฐภาคีเสนอแก้ไขกติกานี้ได้โดยยื่นขอเสนอไปยังเลขาธิการสหประชาชาติ การแก้ไขนี้จะต้องได้รับการรับรองควยคะแนนเสียงข้างมากของรัฐภาคีที่มาประชุม แต่มีผลใช้บังคับเฉพาะรัฐที่ยอมรับการแก้ไข ส่วนรัฐอื่น ๆ นอกจากผู้ผูกพันตนเองตามบทบัญญัติเดิมหรือการแก้ไขอื่น ๆ ที่ตนยอมรับเท่านั้น

International Covenant on Civil and Political Rights, 1966

คำปรารภและมาตรา ๑ ของกติกามุ่งคุ้มครองความคล้ายคลึงกับ International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights

การคุ้มครองสิทธิ

ม. ๒ - ๕ ใ้บัญญัติให้รัฐภาคีเคารพและประกันซึ่งสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองตามกติกานี้แก่บุคคลที่อยู่ในเขตแดนของตนโดยไม่มีความแตกต่างเรื่องเชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา การเมืองหรือความคิดเห็นอื่น สัญชาติหรือพื้นฐานทางสังคม ทรัพย์สิน กำเนิดหรือสถานะอื่น ๆ และกรณีที่ยังไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้หรือไม่มีมาตรการอื่นใดอยู่ก่อน รัฐภาคีจะต้องออกกฎหมายหรือมาตรการต่าง ๆ ตามกระบวนการทางรัฐธรรมนูญของตนและตามกติกามุ่งนี้เพื่อให้มีผลต่อสิทธิเหล่านี้

ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินสาธารณะอันคุกคามต่อความเป็นอยู่ของประเทศ รัฐภาคีอาจงดเว้นไม่ปฏิบัติตามพันธกรณีในกติกานี้ได้ตามความจำเป็นแห่งสถานการณ์ แต่กติกานี้ไม่อาจตีความไปในทางให้สิทธิแก่รัฐหรือกลุ่มบุคคลใดในอันที่จะกระทำการใด ๆ เพื่อรื้อถอนหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพต่าง ๆ ที่ได้รับรองไว้ นอกเหนือไปกว่าที่บัญญัติไว้ในกติกานี้

ม. ๖ - ๒๗ บัญญัติว่า บุคคลทุกคนมีสิทธิในชีวิต สำหรับประเทศที่ยังไม่มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตนั้น คำพิพากษาให้ประหารชีวิตจะต้องใช้เฉพาะคดีอุกฉกรรจ์ตามกฎหมายที่ชอญขณะกระทำผิด และไม่ขัดต่อบทบัญญัติในกติกาี้ และ Covention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide

- ห้ามมิให้มีการทรมานหรือกระทำร้าย ชักค่อมมนุษยธรรมหรือบีบบังคับหรือลงโทษอย่างผิดศีลธรรมต่อบุคคลใด

- ห้ามมิให้นำบุคคลใดมาเป็นทาส รวมทั้งห้ามการซื้อขายทาส

- บุคคลทุกคนมีสิทธิในเสรีภาพและความมั่นคงแห่งบุคคล เช่น ห้ามมิให้มีการจับกุมหรือคุมขังตามอำเภอใจ บุคคลที่ตองหากคืออาญาจะต้องนำไปยังศาลหรือเจ้าพนักงานอื่น ๆ ผู้มีอำนาจตามกฎหมาย เพื่อพิจารณาคดีในเวลาอันสมควรหรือเพื่อปล่อยตัว ในกรณีทีบุคคลใดถูกริบรอนเสรีภาพโดยถูกจับหรือคุมขัง บอมนสิทธิคำเนนวิธีพิจารณาในศาลเพื่อจะได้พิจารณาโดยไม่ชักช้าว่าการคุมขังนั้นชอบด้วยกฎหมาย หรือเพื่อปลดปล่อยผู้เนนถาวรคุมขังนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย อนึ่งบุคคลใดทีถูกจับกุมหรือคุมขังโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายจะต้องได้รับค่าเสียหายทดแทน

- ห้ามมิให้มีการจำคุกเนื่องจากการไม่สามารถชำระหนี้ตามสัญญา

- บุคคลทุกคนมีสิทธิในเสรีภาพการเคลื่อนไหวและมีเสรีภาพในการเลือกถิ่นอยู่ภายในเขตแดนของรัฐ บุคคลทุกคนมีสิทธิจะออกจากประเทศใด ๆ รวมทั้งประเทศของตนและไม่อาจจะถูกจำกัดโดยอำเภอใจซึ่งสิทธิในการเข้าประเทศของตน

- บุคคลทุกคนมีความเท่าเทียมกันในศาล มีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างยุติธรรม และเปิดเผย บุคคลทีถูกกล่าวหาในคดีอาญามีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ว่าใดกระทำความผิดตามกฎหมาย

- ห้ามมิให้มีการแทรกแซงในเรื่องส่วนตัว ครอบครัว เกละสถาน หรือจดหมาย
โต้ตอบโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

- บุคคลทุกคนมีสิทธิในเสรีภาพแห่งความคิดเห็น ความรู้สึกนึกชอบ ศาสนา สิทธิ
ในการประชุมโดยสันติ สิทธิในเสรีภาพในการสมาคมกับบุคคลอื่น ๆ รวมทั้งสิทธิในการก่อตั้ง
และร่วมในสหภาพการค้าเพื่อป้องกันผลประโยชน์ของตนเอง ครอบครัวและเด็กต้องได้การ
คุ้มครองจากรัฐเท่าเทียมกัน ประเทศที่มีชนกลุ่มน้อยจะต้องให้สิทธิแก่ชนกลุ่มน้อยนั้นในอันที่
จะปฏิบัติตามวัฒนธรรม ศาสนา หรือใช้ภาษาของตนเอง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

ม. ๒๘ - ๔๕ บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (Human Rights
Committee) มีจำนวน ๑๘ คน ซึ่งเป็นบุคคลดีต่อสัญชาติของรัฐบาลที่ คณะกรรมการฯ ต้อง
เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมสูงและมีประสบการณ์ในทางกฎหมาย สมาชิกคณะกรรมการนี้จะต้อง
มาจากการเลือกตั้ง และจะปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยไม่ขึ้นต่อผู้ใด

คณะกรรมการฯ นี้จะประกอบด้วยกรรมการที่ต่อสัญชาติของรัฐหนึ่งเกินกว่าหนึ่งคน
ไม่ได้ สมาชิกของคณะกรรมการฯ นี้จะถูกเลือกให้ปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนด ๔ ปี และอาจถูก
เลือกซ้ำอีกได้ อย่างไรก็ตามสมาชิกจำนวน ๔ คนที่เลือกครั้งแรกนี้จะสิ้นสุด
สมาชิกภาพภายในระยะ ๒ ปี ฉะนั้น เมื่อการเลือกตั้งครั้งแรกแล้วเสร็จประธานคณะ-
กรรมการฯ จะจับสลากชื่อสมาชิกทั้ง ๔ คนนี้ทันที

เลขาธิการสหประชาชาติจะจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการฯ นี้ ครั้งแรก ณ
ที่ทำการองค์การสหประชาชาติ ส่วนการประชุมครั้งต่อ ๆ ไปให้เป็นที่ตามวิธีการของ
คณะกรรมการฯ ปฏิบัติคณะกรรมการฯ นี้ประชุมกัน ณ ที่ทำการองค์การสหประชาชาติหรือ
ที่สำนักงานขององค์การฯ ในกรุงเจนีวา

รัฐภาคีจะต้องส่งรายงานเกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ ที่ใช้ในการคุ้มครองสิทธิที่ได้รับ การคุ้มครองตามสัญญา นี้ภายในหนึ่งปีนับตั้งแต่สัญญา นี้มีผลบังคับใช้ หลังจากนั้น จะต้องส่งรายงานตามคำเรียกร้องของคณะกรรมการฯ รายงานดังกล่าวให้ส่งไปยังเลขาธิการสหประชาชาติซึ่งจะเป็นผู้ส่งต่อไปยังคณะกรรมการฯ เพื่อพิจารณา รายงานนี้จะต้อง แสดงถึงเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งอุปสรรค (ถ้ามี) อันมีผลต่อการบรรลุความสำเร็จแห่งกิจการนี้

เลขาธิการสหประชาชาติ หลังจากได้ปรึกษากับคณะกรรมการฯ แล้ว อาจจะส่ง สำเนา รายงานไปยังหน่วยงานพิเศษซึ่ง เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ เมื่อได้รับรายงานดังกล่าว คณะกรรมการฯ จะศึกษา รายงานที่รัฐภาคีส่งมา แล้วจะส่งรายงานของตนเองพร้อมด้วย ข้อคิดเห็นที่เหมาะสมไปยังรัฐภาคี นอกจากนี้คณะกรรมการฯ ยังอาจส่งข้อคิดเห็นของตนไป ยังคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมพร้อมกับสำเนา รายงานต่าง ๆ ที่ตนได้-รับจากรัฐภาคี

การให้สิทธิร้องเรียน

รัฐภาคีอาจประกาศในเวลาหนึ่ง เวลาใดโดยอมรับอำนาจของคณะกรรมการฯ ใน อันที่จะรับและพิจารณาเรื่องราวซึ่งรัฐภาคีหนึ่งใดร้องเรียนว่ารัฐภาคีอื่น ๆ ไม่ปฏิบัติตาม พันธกรณีในสัญญานี้ เรื่องร้องเรียนนี้จะถูกรับไว้พิจารณาเมื่อรัฐภาคีที่ได้ประกาศยอม รับอำนาจของคณะกรรมการฯ เป็นผู้นับเท่านั้น และเรื่องร้องเรียนนี้จะไม่ถูกรับไว้พิจารณา ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับรัฐภาคีซึ่งมิได้ประกาศยอมรับอำนาจของคณะกรรมการฯ

วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับคำร้องเรียน

วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับคำร้องเรียนพอสรุปได้ดังนี้คือ
ถ้ารัฐภาคีใดเห็นว่ารัฐภาคีอื่นไม่ปฏิบัติตามสัญญาก็อาจยื่นเรื่องราวเป็นลายลักษณ์ อักษรไปยังรัฐนั้น และรัฐที่รับเรื่องราวดังกล่าวก็จะส่งคำชี้แจงกลับมายังภายในสามเดือน

นับแต่ได้รับเรื่องราวเพื่ออธิบายให้กระจ่างแจ้งเท่าที่เป็นไปได้และเหมาะสม รวมทั้งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติภายในประเทศ การแก้ไขความเดือดร้อนที่ได้กระทำไปและเรื่องที่ยังเป็นปัญหา ถ้าเรื่องนั้นยังไม่เป็นที่พอใจแก่ทั้งสองฝ่าย รัฐใดรัฐหนึ่งที่เกี่ยวข้องก็อาจยื่นเรื่องตั้งกล่าวไปยังคณะกรรมการฯ ภายในหกเดือนนับจากวันที่รัฐที่ถูกกล่าวหาได้รับเรื่องราวจากรัฐแรก

คณะกรรมการฯ จะพิจารณาเรื่องนี้ก็ต่อเมื่อเชื่อว่าได้มีการขอให้แก้ไขความเดือดร้อนภายในประเทศจนหมดสิ้นแล้ว โดยยึดตามหลักทั่วไปของกฎหมายระหว่างประเทศ คณะกรรมการฯ จะพิจารณาคำร้องเรียนนี้โดยวิธีลับ และจะพยายามหาทางให้รัฐที่เกี่ยวข้องแก้ปัญหากันฉันท์มิตรโดยยึดแนวทาง เศรษฐกิจสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นมูลฐานซึ่งได้รับการรับรองในกติกา (Covenant) นี้

ภายในสิบสองเดือนนับแต่วันที่รับคำร้องเรียน คณะกรรมการฯ จะเขียนรายงานอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้คือ-

๑. ถ้าสามารถแก้ปัญหากันในเรื่องนี้ได้ฉันท์มิตร คณะกรรมการฯ จะเขียนรายงานย่อเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและผลของการแก้ปัญหากัน

๒. ถ้าไม่สามารถตกลงกันได้ คณะกรรมการฯ จะเขียนรายงานย่อเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและแนบคำชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษรและบันทึกคำชี้แจงด้วยปากที่รัฐกรณีได้กระทำขึ้นส่งไปยังเลขาธิการสหประชาชาติพร้อมทั้งรายงาน

รายงานเช่นว่านี้จะถูกส่งไปยังรัฐที่เกี่ยวข้องด้วยทุกครั้งไป

วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับคำร้องเรียนโดยคณะกรรมการฯ ดังกล่าวข้างต้นนี้จะกระทำต่อเมื่อรัฐภาคีไม่น้อยกว่า ๑๐ รัฐ ได้ประกาศยอมรับวิธีการนี้ ประเทศนี้ให้ทำโดยยื่นแก่เลขาธิการสหประชาชาติผู้ซึ่งจะส่งไปยังรัฐภาคีอื่น ๆ และรัฐภาคีอาจถอนประเทศนี้เมื่อใดก็ได้โดยแจ้งไปยังเลขาธิการฯ เช่นเดียวกัน แต่การถอนประเทศนี้ไม่กระทบกระเทือน

ถึงการพิจารณาเรื่องใด ๆ ซึ่งได้มีการกระทำไปตามวิธีการข้างต้นเรียบร้อยแล้ว และรัฐ
ที่ตอนประกาศจะยื่นเรื่องร้องเรียนอีกต่อไปไม่ได้ เว้นแต่จะประกาศยอมรับวิธีการใหม่
เสียก่อน

คณะกรรมการไกล่เกลี่ย

ถ้าเรื่องฟ้องเรียนไปยังคณะกรรมการฯ นี้ไม่สามารถตกลงกันได้โดยความพอใจของ
รัฐคู่กรณีทั้งสองฝ่าย คณะกรรมการฯ อาจจะต้องตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเรียกว่า
"คณะกรรมการไกล่เกลี่ย" (Conciliation Commission) ทั้งนี้ต้องได้รับความ
ยินยอมจากรัฐคู่กรณีเสียก่อน คณะกรรมการฯ ชุดนี้มี ๕ คน ซึ่งรัฐคู่กรณีโดยยอมรับในตัว
บุคคลเหล่านั้นแล้ว หน้าที่ของคณะกรรมการคือ หาทางให้รัฐคู่กรณีตกลงกันได้โดยสันติโดยยึด
พื้นฐานแห่งความเคารพต่อสัญญาฯ ฉบับนี้

เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาเรื่องฟ้องเรียนเรียบร้อยแล้ว ก็จะเขียนรายงาน
ส่งไปยังประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเพื่อส่งไปยังรัฐภาคีที่เกี่ยวข้องของภายในเวลาหนึ่ง
เวลาใด แต่ต้องไม่ช้ากว่าสิบสองเดือนนับตั้งแต่ได้รับเรื่องฟ้องเรียนดังกล่าวต่อไปนี้คือ.-

๑. ถ้าคณะกรรมการไม่สามารถจะพิจารณาเรื่องฟ้องเรียนได้เสร็จภายใน
๑๒ เดือน ก็จะเขียนรายงานสรุปสถานะของการพิจารณาเรื่องดังกล่าว
๒. ถ้าได้มีการตกลงกันได้โดยสันติโดยยึดหลักพื้นฐานแห่งความเคารพต่อสิทธิมนุษยชน
ซึ่งได้รับการรับรองโดยกติกาฯ นี้ คณะกรรมการฯ จะเขียนรายงานย่อเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและ
การตกลงกัน
๓. ถ้าไม่สามารถตกลงกันได้โดยสันติวิธี คณะกรรมการฯ ก็จะเขียนรายงาน
ซึ่งประกอบไปด้วยผลการสอบสวนปัญหาต่าง ๆ ของเรื่องที่เกิดขึ้นระหว่างคู่กรณีและให้
ความเห็นเท่าที่จะทำได้ถึงการตกลงกันโดยสันติวิธี

๔. ถ้าคณะกรรมการฯ ได้เขียนรายงานซึ่งกระทำขึ้นเนื่องจากไม่สามารถตกลงกันได้โดยสันติวิธีตามข้อ ๓ เหนือนี้แล้ว รัฐคู่กรณีจะแจ้งแก่ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนภายในสามเดือนนับแต่วันรับรายงานว่าจะยอมรับขอความที่ปรากฏในรายงานหรือไม่

สมาชิกของคณะกรรมการฯ และคณะกรรมการฯ จะได้รับความสะดวก เอกสิทธิ์ และการคุ้มกันเช่นเดียวกับผู้เชี่ยวชาญขององค์การสหประชาชาติตามที่ปรากฏอยู่ใน -

Convention on the Privileges and Immunities of the United Nations

ขอความในกติกานี้ไม่กระทบกระเทือนถึงวิธีการต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนหรือวิธีการต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นภายใต้เครื่องมือ (Machinery) ที่จำเป็นอื่น ๆ และอนุสัญญาต่าง ๆ ของสหประชาชาติ รวมทั้งบรรดาหน่วยงานชำนาญพิเศษและจะไม่ขัดข้องถ้ารัฐภาคีจะกำหนดวิธีการอื่น ๆ เพื่อระงับข้อพิพาทตามข้อตกลงระหว่างประเทศทั่ว ๆ ไป หรืออันใดอันหนึ่งโดยเฉพาะ อันมีผลบังคับระหว่างรัฐดังกล่าว

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนจะยื่นรายงานประจำปีต่อสมัชชาสหประชาชาติเกี่ยวกับผลการปฏิบัติของตน ทั้งนี้โดยผ่านคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม

กติกานี้เปิดโอกาสให้รัฐสมาชิกองค์การสหประชาชาติหรือสมาชิกหน่วยงานชำนาญพิเศษขององค์การ หรือรัฐภาคีแห่งธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ หรือรัฐอื่นใดที่สมัชชาฯ ได้เชิญเข้าร่วมลงนามเป็นภาคีได้

Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights

เหตุผลที่ทำไปรโศกอลฉบับนี้ก็เพื่อให้วัตถุประสงค์ของ Covenant on Civil and Political Rights บรรลุผลสำเร็จ จึงควรให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนมีอำนาจรับและพิจารณาเรื่องราวจากเอกชนที่ร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิตามที่ได้รับการ

คุ้มครองตามวิธีการที่ได้กำหนดไว้ในโปรโตคอลฉบับนี้ ดังนั้น รัฐภาคีแห่งกติกามันดังกล่าว
จึงมีสิทธิเลือกลงนามในโปรโตคอลนี้ถ้ายินยอมให้เอกชนมีสิทธิร้องเรียนกล่าวหาตนได้

วิธีการยื่นคำร้องเรียนโดยเอกชน

วิธีการร้องเรียนในโปรโตคอลพอดรูปต่อไปนี้คือ

รัฐภาคีตกลงยอมรับอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ในอันที่จะรับและ
พิจารณาเรื่องราวจากเอกชนที่อยู่ในเขตแดนของตนซึ่งร้องเรียนว่า รัฐภาคีใดละเมิดสิทธิ
มนุษยชนอันได้รับการคุ้มครองในกติกา แต่ละคณะกรรมการฯ ไม่มีอำนาจรับเรื่องราวเช่นว่านี้
ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับรัฐภาคีแห่งกติกามันใดเป็นภาคีแห่งโปรโตคอล (ม. ๑)

เอกชนที่อ้างว่าถูกละเมิดสิทธิเช่นว่านี้และได้ใช้วิธีแก้ไขความเดือดร้อนภายใน
ประเทศจนหมดสิ้นแล้ว อาจยื่นเรื่องราวเป็นลายลักษณ์อักษรต่อคณะกรรมการฯ เพื่อพิจารณา
(ม.๒) แต่ละคณะกรรมการฯ จะไม่รับเรื่องราวไว้พิจารณาถ้าเป็นการยื่นบัตรสนเท่ห์หรือถ้า
พิจารณาแล้วเห็นว่าสิทธิในการยื่นเรื่องราวในทางที่ผิดหรือไม่เป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง
โปรโตคอล (ม. ๓)

ภายในบังคับมาตรา ๓ คณะกรรมการฯ จะส่งเรื่องราวที่ยื่นตามโปรโตคอลนี้ไป
ยังรัฐภาคีแห่งโปรโตคอลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำการละเมิดบทบัญญัติในกติกา และรัฐที่ถูก
กล่าวหาจะต้องส่งคำชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษรอธิบายเรื่องที่เกิดขึ้นและการแก้ไขที่ใดกระทำ
ไป (ถ้ามี)

ต้อจากนั้นคณะกรรมการฯ จะพิจารณาเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่
ได้รับจากเอกชนและรัฐที่เกี่ยวข้องตามโปรโตคอลนี้

อย่างไรก็ดีคณะกรรมการฯ จะไม่พิจารณาเรื่องราวจากเอกชน เว้นแต่จะเชื่อ

แนว่า

๑. เรื่องราวเหล่านี้ไม่ได้ถูกตรวจสอบตามวิธีการอื่นของการสืบสวนระหว่างประเทศหรือได้มีการตกลงประนีประนอมกันแล้ว

๒. เอกชนนั้นได้ใช้วิธีการแก้ไขความเดือดร้อนจากภายในประเทศหมดสิ้นแล้ว แต่ความข้อนั้นไม่ให้บังคับจากการแก้ไขนั้นได้ยึดถือโดยไม่มีเหตุผล

ในการพิจารณาเรื่องราวนี้ คณะกรรมการฯ จะใช้วิธีประนีประนอมแล้วจะแจ้งความเห็นของตนไปยังรัฐภาคีที่เกี่ยวข้องและเอกชนที่ยื่นคำร้องนั้น (ม. ๕)

โปรโตคอลฉบับนี้เปิดโอกาสให้รัฐภาคีแห่งกติกาไคร้วมลงนาม และรัฐภาคีอาจเสนอขอแก้ไขข้อความในโปรโตคอลได้โดยวิธีเกี่ยวกับการแก้ไขกติกา การแก้ไขนี้มีผลใช้บังคับเมื่อได้รับการรับรองจากสมาชิก และได้รับคะแนนเสียงข้างมาก ๒ ใน ๓ ของจำนวนรัฐภาคีแห่งโปรโตคอล ตามวิธีการแห่งรัฐธรรมนูญประเทศตน และจะมีผลผูกพันรัฐที่ยอมรับการแก้ไขนั้น ส่วนรัฐอื่น ๆ นอกจากนี้นี้ยังคงผูกพันตามข้อความเดิม

การบอกเลิก

รัฐภาคีอาจบอกเลิกการ เป็นคู่สัญญาแห่งโปรโตคอลฉบับนี้ เวลาหนึ่ง เวลาใดก็ได้ โดยแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังเลขาธิการสหประชาชาติ การบอกเลิกนี้จะมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๓ เดือน นับแต่วันที่เลขาธิการฯ ได้รับการแจ้งเช่นนั้น และการบอกเลิกนี้ไม่กระทบกระเทือนต่อการใช้บทบัญญัติแห่งโปรโตคอลนี้แก่เรื่องราวใด ๆ ที่ยื่นตามมาตราสองก่อนวันที่การบอกเลิกมีผลใช้บังคับ

ข้อตกลงระหว่างประเทศทั้งสามฉบับดังกล่าวข้างต้นนี้ ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการของสหประชาชาติเพื่อให้บรรดา รัฐสมาชิกลงนามและให้สัตยาบัน สำหรับประเทศไทยนั้น ยังมีใตลงนามและให้สัตยาบัน ซึ่งถ้าผ่านการปฏิบัติการณ์แล้ว ก็จะต้องมีการบัญญัติกฎหมายเพื่อให้มีผลใช้บังคับภายในประเทศไทยต่อไป

สรุป การทำสัญญาระหว่างประเทศเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนนั้น ไม่ว่าจะเป็นผลงานของสหประชาชาติหรือของกลุ่มประเทศในสวนภูมิภาคหนึ่ง เช่น สภามุโรปย่อมเป็นการแสดงถึงความตั้งใจของมวลมนุษยชาติในอันที่จะทำให้เรื่องนี้มีผลสมบูรณ์อย่างมากที่สุดเท่าที่ใดก็ตาม สิ่งที่น่าพิจารณาประกอบด้วยบางประการ เช่น ผลประโยชน์ของประเทศชาติ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่จะทำให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนบรรลุผลอย่างลำบากยากเย็น ทั้งนี้เพราะแทบทุกประเทศย่อมจะออกคำสั่งไม่ว่า ผลประโยชน์และความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติย่อมจะต้องมาก่อนเรื่องอื่นเสมอ ตัวอย่างเช่น ถ้าในสัญญาเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนระบุให้ทุกประเทศให้ความเสมอภาคแก่คนต่างด้าวที่อาศัยอยู่ในประเทศของตน แต่ในทางปฏิบัติอาจจะไม่ไหลเช่นนั้น เพราะเป็นไปได้ที่รัฐจะปฏิบัติต่อกันต่างด้าวให้เท่าเทียมกับพลเมืองของตน โดยเฉพาะถ้าคนต่างด้าวที่มีความรู้ความสามารถในการนำมาหาเงินเก่งกว่าพลเมืองเจ้าของประเทศ ถ้าไม่มีการจำกัดสิทธิของคนต่างด้าวบ้างแล้ว พลเมืองเจ้าของประเทศเองนั้นแหละจะเป็นผู้เดือดร้อน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็เช่น ประเทศไทยซึ่งเราได้ออกกฎหมายจำกัดสิทธิคนต่างด้าวไวหลายประการ เช่น การประกอบอาชีพบางประเภท, การถือกรรมสิทธิ์ในที่ดิน, การใช้สิทธิทางการเมือง ฯลฯ การจำกัดสิทธิคนต่างด้าวเช่นนี้เชื่อว่าทุกประเทศคงจะใคร่กระทำ แต่อาจจะเข้มงวดมากน้อยผิดกันเท่านั้น แมว่ากฎ กะทำดังกล่าวจะไม่ตรงกับเจตนาของการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน แต่ก็ยังเป็นสิ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้เพื่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศนั่นเอง

อำนาจอธิปไตยของรัฐก็อาจจะเป็นอุปสรรคสำคัญอย่างหนึ่งสำหรับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เพราะรัฐย่อมอ้างว่าตนมีอธิปไตยเหนือดินแดนและพลเมืองของตน และรัฐส่วนมากคงจะไม่ยอมรับสัญญาระหว่างประเทศใดที่จำกัดอำนาจอธิปไตยของตนมากเกินไป แม้ว่ากาจำกัดนั้นจะกระทำเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนก็ตาม ผลที่ตามมาก็คือ

ในการทำสัญญาระหว่างประเทศเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนใด ถ้าสัญญาระหว่างประเทศฉบับนั้นมีข้อความเข้มงวดโดยระบุประเภทของสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองไว้อย่างละเอียด มีเครื่องมือที่ใช้ในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทั้งศาลสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ หรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศขึ้น โดยให้อำนาจทำคำวินิจฉัยที่มีผลผูกพัน ฐานคดีตามกฎหมาย ยอมให้เอกชนมีสิทธิยื่นคำร้องเรียนต่อหน่วยงานระหว่างประเทศที่มีอำนาจดังกล่าวนี้ได้โดยตรง และในประการสุดท้ายเมื่อหน่วยงานระหว่างประเทศได้ทำคำวินิจฉัยเป็นประการใด ก็ให้มีมาตรการ เพื่อให้คำวินิจฉัยนี้มีผลบังคับอย่างจริงจังแล้ว เห็นได้ว่าสัญญาระหว่างประเทศที่มีลักษณะเช่นนี้อาจจะหารู้ว่าเป็นภาคีได้ยาก เพราะเกรงว่าตนไม่สามารถปฏิบัติตามพันธะกรณีได้ หรือเมื่อรวมเป็นภาคีแล้วก็อาจบอกเลิกไปภายหลัง

กรณี Convention of Human Rights ของสภายุโรปก็เป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับเรื่องนี้ กล่าวคือเป็นที่ยอมรับกันว่าอนุสัญญาฉบับนี้มีลักษณะเป็นสัญญาระหว่างประเทศที่ให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่ดีที่สุดในปัจจุบัน แต่เมื่อมีการจัดทำอนุสัญญา เสร็จเรียบร้อยแล้ว ฝรั่งเศส และสวิตเซอร์แลนด์ยังไม่ยอมให้สัตยาบันแก่อนุสัญญา นี้ ส่วนองกฤษกับอิตาลีไม่ยอมรับอำนาจของคณะกรรมการฯ ในอันที่จะรับคำร้องเรียนจากเอกชน และยกเว้นจากสหพันธสาธารณรัฐเยอรมันแล้วไม่มีรัฐใหญ่ ๆ ของสภายุโรปยอมรับเขตอำนาจศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรปเลย สำหรับประเทศกรีซนั้น เมื่อเขาเป็นภาคีแล้วภายหลังก็เกิดเปลี่ยนแปลงการปกครองจากรัฐบาลพลเรือนมาเป็นรัฐบาลทหาร และปกครองประเทศแบบเผด็จการ มีการจับกุมบรรดานักการเมืองฝ่ายตรงข้ามไปกักขังไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งขัดต่อพันธะกรณีตามอนุสัญญา ในที่สุดกรีซก็ขอลาออกจากการเป็นภาคีแห่งสภายุโรป เนื่องจากไม่สามารถปฏิบัติตามพันธะกรณีดังกล่าวได้

การร่างสัญญา ระหว่างประเทศของสหประชาชาติสามฉบับดังกล่าวข้างต้นคงได้

ประสพการณ์ไปจาก Convention of Human Rights ของสภายุโรป ดังนั้นมาตรการที่
 ใช้ในการแข่งขันจึงไม่ชัดเจนเท่าของสภายุโรป คือ ไม่มีการตั้งศาลสิทธิมนุษยชนขึ้นแต่อย่าง-
 ใด และแม้ Covenant of Civil and Political Rights จะเปิดโอกาสให้เอกชน
 ยื่นคำร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนได้ก็ตาม แต่ถาคณะกรรมการฯ ใดสอบสวนแล้ว
 เชื่อว่ารัฐใดละเมิดสิทธิมนุษยชนจริงก็ไม่ปรากฏชัดว่าจะมีวิธีดำเนินการให้โดยจริงจัง
 วิธีการทำรายงานประจำปีของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนซึ่งเสนอต่อสมัชชาสหประชาชาติก็
 อาจมีผลอยู่บ้าง คือ ทำให้ประเทศต่าง ๆ ใดทราบเรื่องราวที่เกิดขึ้นและทำให้รัฐที่ไม่ปฏิบัติ
 ตามพันธะกรณีแห่งกติกาเกิดความละอายแล้วปฏิบัติให้สอดคล้องกับกติกามากขึ้น แต่ไม่ว่าจะ
 ถือเป็นการแข่งขันอย่างแท้จริง นอกจากนั้นวิธีการขึ้นสอบสวนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
 และคณะกรรมการไกล่เกลี่ย (Conciliation Commission) ในกรณีที่รัฐร้องเรียน
 กล่าวหาตนเองก็เย็นเยือกเกินควรทำให้เห็นว่าผู้ร้องมีเจตนาแค้นที่จะให้มีการตกลงกัน -
 ฉันทมิตรมากกว่าที่จะใช้มาตรการขึ้นเค็ดชขาด เหตุที่ไม่มีวิธีการแข่งขันอย่างแท้จริงก็อาจเป็น
 เพราะกฎหมายระหว่างประเทศยังมีจุดอ่อนสำคัญอยู่อย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการ -
 คุ้มครองสิทธิมนุษยชน กล่าวคือ ปัจจุบันเรายังไม่มีองค์กรระหว่างประเทศที่มีอำนาจทำให้
 รัฐต่าง ๆ ประพฤติปฏิบัติตามพันธะกรณีในสัญญาระหว่างประเทศใดด้วยตนเอง แต่จำต้องขึ้น
 อยู่กับความสุจริตใจและความยินยอมของรัฐสมาชิกว่าจะปฏิบัติตามพันธะกรณีเพียงใด ดังนั้น
 แมว่าในสัญญาฯ นั้นจะจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนขึ้นและยินยอมให้เอกชนยื่นคำร้องเรียนต่อศาล
 ใดโดยตรง แต่ผู้ที่จะทำให้คำพิพากษามีผลอย่างแท้จริงก็คือรัฐ (ในกรณีนี้หมายถึงเจ้าหน้าที่
 ผู้มีอำนาจตามกฎหมายภายใน) ที่ถูกศาลพิพากษาว่าละเมิดสิทธิมนุษยชนนั่นเอง เอกชนผู้ถูก
 ละเมิดสิทธิและศาลไม่มีทางที่จะบังคับใดด้วยตนเองแต่อย่างใด

ถ้ารัฐสมาชิกไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลแล้ว ก็จำต้องอาศัยรัฐสมาชิกอื่น ๆ
 ที่จะต้องช่วยกันปฏิบัติการอย่างไรอย่างหนึ่ง เพื่อให้ผลตามคำพิพากษา แต่การที่รัฐสมาชิก

อื่น ๆ ให้ความร่วมมือเช่นว่านี้ ถือเป็นเพียงการใช้สิทธิเพื่อจัดการกับรัฐสมาชิกที่ไม่ปฏิบัติตามพันธกรณี มิใช่เป็นหน้าที่ที่จะต้องกระทำเสมอไป และในทางปฏิบัติจะกระทำต่อเมื่อคนมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับคนนั้น เราจึงไม่อาจคาดหวังไว้ล่วงหน้าว่า เมื่อมีสัญญาระหว่างประเทศไทยเฉพาะแล้วจะทำให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนประสบผลสำเร็จอย่างแท้จริงในระยะเวลาอันสั้น ขณะนี้เราควรตั้งความหวังไว้ในแง่ที่ว่า การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้ดีที่สุด มิใช่เป็นเรื่องพื้นวิสัย หากแต่เป็นเรื่องที่ค่อยเป็นค่อยไป จนกระทั่งถึงจุด ๆ หนึ่งหลักการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามที่ระบุไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและในสัญญาระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ ได้กลายเป็นหลักสากล ซึ่งรัฐทั้งหลายจำต้องยอมรับโดยปริยาย

ระหว่างที่สัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนทั้งสามฉบับ คือ

International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, 1966, International Covenant on Civil and Political Rights, 1966 และ Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights, 1966 ยังไม่มีผลบังคับใช้กัน ก็มีหน่วยงานบางชนิดซึ่งได้ทำหน้าที่คุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างก็ตลอดมา ซึ่งจะขอกล่าวในที่นี้ ๒ ชนิด อันเป็นหน่วยงานระหว่างประเทศและภายในประเทศ คือ "คณะกรรมการนิศาสตร์สากล" (International Commission of Jurists) หรือที่เรียกชื่อย่อว่า I.C.J. และหน่วยงานที่เรียกชื่อว่า "Ombudsman"

I.C.J. เป็นองค์การอิสระมีสมาชิกที่เป็นนักกฎหมายจากประเทศต่าง ๆ ประมาณสามหมื่นคน คณะกรรมการฯ นี้มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ วัตถุประสงค์สำคัญของคณะกรรมการฯ คือต้องการชี้แจงไว้ซึ่งหลักแห่งกฎหมาย (Rule of laws) และให้ความสนใจเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเป็นพิเศษ โดยจัดประชุม

และสัมมนานักกฎหมายจากประเทศต่าง ๆ เป็นประจำ และเมื่อเสร็จสิ้นการประชุมก็ได้จัดทำ
 ปฏิญญา (Declaration) ซึ่งมีข้อความเรียกร้องให้มีการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทุกครั้ง โดย
 เรียกชื่อปฏิญญาตามชื่อเมืองที่จัดประชุม เช่น ปฏิญญาแห่งนิวยอร์ก (๑๙๔๘) ปฏิญญาลากอส
 (๑๙๖๑), ปฏิญญาแห่งกรุงเทพฯ (๑๙๖๕), ปฏิญญาแห่งโคลอมโบ (๑๙๖๖) เป็นต้น ^{๖๐}
 ผลงานที่โดดเด่นของคณะกรรมการฯ ก็คือ คอยสอดส่องและตรวจตราว่า ใดมีการละเมิด
 สิทธิมนุษยชนในประเทศใดบ้าง หากพบว่ามีกรณีละเมิดสิทธิมนุษยชนแล้ว ก็จะส่งเจ้าหน้าที่ไป
 ศึกษาคณะกรรมการฯ รวมทั้งรายละเอียดต่าง ๆ แล้วนำมาตีพิมพ์ในวารสารของคณะกรรมการฯ
 ซึ่งตีพิมพ์เป็นประจำและจำหน่ายแก่บุคคลทั่วไป เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในหลักแห่ง
 กฎหมายและสิทธิมนุษยชน หรือจัดพิมพ์เป็นฉบับพิเศษ เช่น จัดพิมพ์เรื่องของชิลี, คิวบา,
 สเปน, ฮังการี เป็นต้น เพื่อให้ชาวโลกได้ทราบถึงสถานการณ์ที่เลวทรามในบางประเทศ
 และอาจจะทำให้ประเทศนั้นเกิดความละอายขึ้นมาบ้าง ในบางกรณีคณะกรรมการฯ จะส่ง
 เจ้าหน้าที่ไปติดต่อกับประเทศที่สงสัยว่าจะกระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชนของประชาชน เช่น
 เมื่อไม่นานนี้ก็ได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปศึกษาคณะกรรมการฯ ที่ประเทศบราซิล ซึ่งมีกรณีถูกกล่าวหาว่า
 กระทำทารุณกรรมนักโทษการเมือง และทำให้รัฐบาลบราซิลต้องปลดปล่อยนักโทษการเมือง
 เหล่านั้น บางครั้งคณะกรรมการฯ ก็ส่งเจ้าหน้าที่ไปร่วมฟังการพิจารณาคดีในประเทศต่าง ๆ
 โดยเฉพาะคดีพิจารณานักโทษการเมือง ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่าการพิจารณาคดีได้เป็นไป
 โดยยุติธรรม และถูกต้องตามหลักกฎหมาย

การกระทำของคณะกรรมการฯ แม้จะไม่มีอำนาจทางการเมือง และอำนาจทางกฎหมาย
 มาสนับสนุน แต่ก็ได้ผลดีทางศีลธรรมเพราะอย่างน้อยก็ทำให้ประเทศต่าง ๆ มีความยับยั้ง

^{๖๐} รายละเอียดของปฏิญญาทั้งกล่าว ปรากฏอยู่ในหนังสือชื่อ "The Rule of
 Laws and Human Rights : Principles and Definition" จัดพิมพ์โดย I.C.J.

ซึ่งใจไม่รักอนสิทธิของประชาชนไทยไม่จำเป็น แม้ประเทศไทยเอง เมื่อเริ่มมีการใช้กฎหมายให้อำนาจควบคุมตัวบุคคลซึ่งทำตัวเป็นอันธพาล ก็มีนักนิติศาสตร์อาวุโสบางท่านเกรงว่าคณะกรรมการฯ อาจจะมีมือเข้ามาแทรกแซง แต่เหตุการณ์ก็ผ่านไปด้วยดี

Ombudsman

หน่วยงานในประเทศที่กำลังได้รับความสนใจอย่างมากในปัจจุบัน ก็คือหน่วยงานที่เรียกว่า "Ombudsman" ซึ่งถือกำเนิดขึ้นในกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย Ombudsman เป็นหน่วยงานพิเศษที่ขึ้นตรงต่อรัฐสภา อันเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร วิธีการดำเนินงานโดยย่อก็คือ สอดส่องตรวจสอบการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารว่าเป็นไปอย่างถูกต้องเพียงใดหรือไม่ และมีอำนาจสอบสวนเพื่อทำรายงานต่อรัฐสภาซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของประชาชน เพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไป ในการดำเนินงานนี้ Ombudsman ได้รับความไว้วางใจให้กระทำโดยพลการหรือโดยคำร้องเรียนของเอกชนก็ได้ และมีอำนาจที่จะเรียกเอกสารทุกชนิดของรัฐบาลมาตรวจสอบ มีอำนาจออกหมายเรียกพยานมาสอบปากคำเหมือนการพิจารณาคดีในศาล ปกติ Ombudsman จะทำรายงานผลการปฏิบัติการปีละหนึ่งครั้งและจะตีพิมพ์ให้มหาชนได้ทราบโดยทั่วกัน ผลที่ได้ก็คือทำให้ประชาชนได้รับหลักประกันในสิทธิเสรีภาพที่ขึ้นนอกเหนือไปจากได้รับการคุ้มครองทางศาลแล้ว ประเทศนิวซีแลนด์และประเทศในภาคพื้นยุโรปบางประเทศได้นำวิธีการของ Ombudsman ไปใช้ เช่นประเทศอังกฤษ เป็นต้น คณะกรรมการนิติศาสตร์สากลก็ได้เล็งเห็นความสำคัญของ Ombudsman มาก เมื่อมีการประชุมสมัชชานักกฎหมาย จึงได้ยกเอาเรื่องนี้เป็นหัวข้อสำคัญในการสัมมนาหลายครั้ง โดยเรียกร้องให้ทุกประเทศจัดตั้งหน่วยงานทำนองเดียวกับ Ombudsman ขึ้นภายในประเทศของตน

แต่โดยที่ Ombudsman เป็นหน่วยงานภายในประเทศ ดังนั้นการปฏิบัติงานจะมีประสิทธิภาพเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับการปกครองของแต่ละประเทศว่าเป็นไปตามระบอบ -

ประชาธิปไตยอย่างแท้จริงหรือไม่ ประเทศที่ใช้วิธีการ Ombudsman ได้ผลดีในปัจจุบันล้วนแต่มีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง คืออำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ ทางมีอำนาจอิสระตามรัฐธรรมนูญ โดยไม่มีฝ่ายใดครอบงำฝ่ายหนึ่งได้ ประกอบกับประชาชนมีการศึกษาดี มีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างดี ดังนั้น Ombudsman ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อฝ่ายนิติบัญญัติ จึงสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้สะดวกและตรงไปตรงมา เช่นพบว่าฝ่ายบริหาร กระทำการผิดพลาดหรือไม่ถูกต้อง ก็จะมีอำนาจสอบสวนแล้วทำรายงานทอรัฐสภา และรัฐสภาที่มีอำนาจในการใช้มาตรการ เพื่อให้ฝ่ายบริหารปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป แต่ประเทศที่การปกครองยังไม่เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง คือแม้รัฐธรรมนูญจะบัญญัติให้อำนาจทั้งสามเป็นอิสระจากกัน แต่ถ้ามองในทางปฏิบัติฝ่ายนิติบัญญัติยังอิงอยู่กับฝ่ายบริหาร ดังเช่นบางประเทศแล้ว Ombudsman ที่ก่อตั้งขึ้นมา ก็ย่อมจะไร้ประโยชน์ เพราะไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์

ประเทศไทย

สำหรับประเทศไทยนั้น นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตย โดยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ รัฐธรรมนูญของประเทศไทยก็ได้มีบทบัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพของชาวไทยไว้เช่นอารยประเทศ ซึ่งจะขอนำมาแสดงโดยย่อตามลำดับดังต่อไปนี้คือ

๑. พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕
ไม่มีบทบัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพของชาวไทยไว้แต่อย่างใด

๒. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิของชาวไทยไว้ในหมวดที่ ๒ และมีเพียง ๔ มาตรา คือ มาตรา ๑๒ - ๑๕ ส่วนมาตรา ๑๕ กล่าวถึงหน้าที่ของชาวไทย

สิทธิที่รับรองเป็นสิทธิที่เป็นที่รู้จักกันมาแต่ดั้งเดิม ซึ่งเรียกว่า "สิทธิทางการเมือง และสิทธิทางแพ่ง (Political and Civil Rights) เช่นบุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมาย (ม. ๑๒) บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา หรือลัทธิใด ๆ (ม. ๑๓) เสรีภาพในร่างกาย, เกษะสถานทรัพย์สิน, การพูด ฯลฯ

ส่วนสิทธิทางเศรษฐกิจและสังคม (Economic and Social Rights) ซึ่งเป็นสิทธิชนิดใหม่นั้น ไม่ได้รับรองไว้โดยตรง แต่กล่าวไว้กว้าง ๆ เช่น เสรีภาพในการศึกษา-อบรม การอาชีพ (ม. ๑๓) เป็นต้น

๓. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ บัญญัติไว้ในหมวด ๒ (มาตรา ๑๒ - ๑๖) มีข้อความคล้ายคลึงกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๕ แต่ได้เพิ่มสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ภายในแจ้งคนไขและวิธีการ กฎหมายบัญญัติ (ม. ๑๕) อีกมาตราหนึ่งด้วย

๔. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๑๐ บัญญัติไว้ในหมวด ๓ (มาตรา ๒๑ - ๒๕) คล้ายคลึงกับฉบับพุทธศักราช ๒๔๘๕ เกือบทุกประการ

๕. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๒ ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่สมบูรณ์กว่าฉบับก่อน ๆ ได้บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของชาวไทยไว้อย่างละเอียด (มาตรา ๒๖ - ๕๓) แต่ส่วนมากเป็นสิทธิทางการเมืองและสิทธิทางแพ่ง เช่น ความเสมอภาคในกฎหมาย (ม. ๒๗) เสรีภาพในการถือศาสนา (ม. ๒๘) และ ม. ๒๙, ๓๐ ได้รับรองสิทธิของบุคคลในคดีอาญาว่า "บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายซึ่งใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายซึ่งใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้" (ม. ๒๙) และ "ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด"

ก่อนที่จะมีคำพิพากษานั้นถึงที่สุด แสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้น เสมือนเป็นผู้กระทำความผิดใด ๆ" (ม. ๓๐) สังเกตได้จาก ม. ๒๙ และ ม. ๓๐ มีข้อความ คล้ายคลึงกับขอ ๑๑ แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนอย่างมาก

นอกจากนี้รัฐธรรมนูญฯ ยังรับรองเสรีภาพในร่างกาย (ม. ๓๑) สิทธิในทรัพย์สิน (ม. ๓๔) เสรีภาพในการพูด, การเขียน, การพิมพ์ และการโฆษณา (ม. ๓๕) เสรีภาพในการศึกษาอบรม (ม. ๓๖) เสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคมเมื่อมีวัตถุประสงค์ไม่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย (ม. ๓๘) สิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ (ม. ๕๒) สิทธิในครอบครัว (ม. ๕๓) ฯลฯ ซึ่งมีข้อความสอดคล้องกับปฏิญญาฯ เป็นส่วนมาก

มีข้อสังเกตว่าสิทธิทางเศรษฐกิจและสังคมไม่ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจน แต่ไปปรากฏ อยู่ในหมวด ๕ เกี่ยวกับแนวนโยบายแห่งรัฐ (มาตรา ๕๔ - ๕๖) เช่น บัญญัติว่า รัฐพึง ส่งเสริมและบำรุงการศึกษาอบรม (ม. ๖๓) รัฐพึงจัดการตามสมควร เพื่อมิให้มีการใช้ - แรงงานเด็กเกินกว่าสภาพแห่งร่างกายของเด็ก (ม. ๗๑) รัฐพึงส่งเสริมการสาธารณสุข ตลอดจนการมารดาและทารกสงเคราะห์ (ม. ๗๒) เป็นต้น

ทั้งนี้ ม. ๕๔ บัญญัติว่า "บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการตรา - กฎหมาย และการบริหารราชการตามนโยบายดังกล่าวกำหนดไว้ และไม่ก่อให้เกิดสิทธิในการ พ้องร้องรัฐ"

๕. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ และรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๘๕

บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของชนชาวไทยไว้ในมาตรา ๒๔ - ๓๗ รวมทั้งกำหนด แนวนโยบายแห่งรัฐ คล้ายคลึงกับฉบับพุทธศักราช ๒๔๘๒ เกือบทุกประการ

๖. รัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๐๒ ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับ สิทธิและหน้าที่ของชนชาวไทย

๗. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ บัญญัติไว้ในหมวด ๓ เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของชาวไทย (ม. ๒๔ - ๕๒) รวมทั้งกำหนดแนวนโยบายแห่งรัฐ คล้ายคลึงกับฉบับพุทธศักราช ๒๔๘๒

จากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าในค่านิยมทาง การเมืองและทางแพ่ง อันเป็นสิทธิประเภทที่บัญญัติเพื่อจำกัดอำนาจของรัฐบาล (Negative) นั้น ประเทศไทยได้รับรองสิทธิดังกล่าวเหมือนประเทศอื่น ๆ นอกจากนี้ ประเทศไทยก็ไ้รวมลงมติรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนมาแล้วเช่นกัน เมื่อมีการ ละเมิดสิทธิมนุษยชนใน **ริเบต** เราก็เคยร่วมกับประเทศมาเลเซียเสนอญัตติให้สมัชชาสหประชาชาติพิจารณาเรื่องนี้มาแล้ว กรณีมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศอาฟริกาใต้ และสหประชาชาติได้เรียกร้องให้ประเทศสมาชิกไม่ให้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศ นั้น เราก็ได้ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

อาจมีปัญหว่า ในฐานะที่เราไ้รวมลงมติรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เราจะมีหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องนี้เพียงใด นักนิติศาสตร์อาวุโสบางท่าน เช่น ศาสตราจารย์ ดร. ใหญ่ต แสงอุทัย มีความเห็นว่าประเทศไทยมีหน้าที่ ๒ ประการ คือ

๑. ยกเลิกบรรดากฎหมายต่าง ๆ ที่มีข้อความขัดแย้งกับปฏิญญา เสีย และ
๒. จะต้องมีกระวังมิให้มีการ ออกกฎหมาย อันเป็นการขัดแย้งกับปฏิญญา ใน เวลาภายหลัง โดยเราไม่จำเป็นต้องนำเอาหลักเกณฑ์ในปฏิญญา ทั้งหมดมาบัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญแต่อย่างใด

๒๕ ศาสตราจารย์ ดร. ใหญ่ต แสงอุทัย, หลักการรัฐธรรมนูญและกฎหมายเลือกตั้งทั่วไป คำบรรยายชั้นปริญญาโท, คณะรัฐศาสตร์, จักรีนพิมพ์โดยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พ.ศ. ๒๕๑๓ หน้า ๑๓๓

ผู้เขียนเห็นว่า การไม่นำหลักเกณฑ์ในปฏิญญาทั้งหมดมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนั้น เป็นผลดีในทางปฏิบัติ เพราะเราจะรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้มากน้อยเพียงใด ก็จำต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางการเมือง, ทางสังคม, วัฒนธรรม, ระบบกฎหมาย และอื่น ๆ เพราะปฏิญญานั้นบัญญัติขึ้นเป็นหลักสากลซึ่งทุกประเทศควรจะปฏิบัติตาม แต่จะให้ทุกประเทศปฏิบัติเหมือนกันและพร้อม ๆ กันอาจจะเป็นไปได้ การรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยไม่คำนึงถึงสถานการณ์ภายในเลย อาจมีร้ายมากกว่าผลดี ฉะนั้น การปฏิบัติตามหลัก ๒ ประการ กึ่งที่ ดร.หยุด แสงอุทัย ได้กล่าวไว้ข้างต้น จึงยึดหยุ่นและเหมาะสมกว่า

สรุปได้ว่า สิทธิทางการเมืองและทางแพ่งของชาวไทย ได้รับการรับรองไว้ในเกณฑ์ ทั้งในรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่น ๆ เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ ฯลฯ แต่เราก็ไม่ควรคิดว่า "กฎหมายประเทศไทยในปัจจุบันดีที่สุดในแล้ว" ทั้งนี้เพื่อหาทางปรับปรุงกฎหมายของเราให้ดีขึ้นและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

ปัญหาสำคัญอีกประการ หนึ่งตามความเห็นของผู้เขียนก็คือ ถ้าหากในอนาคตเราได้ลงนามและให้สัตยาบันแก่สัญญา ระหว่างประเทศทั้งสามฉบับดังกล่าวแล้ว และเกิดการฉีกกันระหว่างสิทธิมนุษยชนของชาวไทยบางคนกับการกระทำของฝ่ายปกครอง ซึ่งอ้างว่ากระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ ถ้าบุคคลหนึ่งบุคคลใดอ้างว่าถูกจำกัดสิทธิสำคัญบางอย่าง เช่น สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยในศาล, สิทธิในการประชุมสมาคม, สิทธิในการแสดงความคิดเห็น, สิทธิในการจะไม่ถูกจับกุมตัวและกักขังตามอำเภอใจ ฯลฯ และฝ่ายปกครองอ้างว่าการกระทำของคนนั้นชอบด้วยกฎหมายภายในทุกประการ แต่ขณะเดียวกันกฎหมายนั้น ๆ ละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนซึ่งระบุไว้ในสัญญาระหว่างประเทศที่ประเทศไทยได้ร่วมลงนามและให้สัตยาบัน หากว่าผู้ถูกละเมิดสิทธิใดร้องเรียนไปยังองค์กรระหว่างประเทศ

เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน และองค์กรนั้นจะยื่นมือเข้าควบคุมโดยอาศัยอำนาจใน
สัญญาระหว่างประเทศดังกล่าว ฝ่ายปกครองจะยอมรับอำนาจนั้นหรือไม่เพียงใด เป็นเรื่อง
ยากแก่การคาดการณ์ไว้ล่วงหน้า

สิทธิประเภทที่ระบุหน้าที่ของรัฐในอันที่จะให้บริการแก่ประชาชน (Positive)
อันได้แก่สิทธิทางเศรษฐกิจและสังคมนั้น ประเทศไทยได้แสดงความสนใจเกี่ยวกับสิทธิประเภท
นี้มาโดยตลอด เราได้ร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติหลายอย่าง เช่น ร่วมมือกับองค์การ
อนามัยโลก, องค์การแรงงานระหว่างประเทศ, องค์การอียิปต์, องค์การยูเนสโก ฯลฯ
สำหรับภายในประเทศ รัฐบาลทุกสมัยก็ถือว่า สิทธิประเภทนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งและพยายาม
ทำให้มีผลอย่างดีที่สุด เพราะเราก็ยอมรับของการให้ประชาชนชาวไทยมีการอยู่ดีกินดี ดังจะเห็น
ได้จากแนวนโยบายของรัฐซึ่งปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญตั้งแต่ฉบับพุทธศักราช ๒๔๘๒ เป็นต้นมา
ปัญหาสำคัญจึงอยู่ที่ว่า เรามีความสามารถที่จะทำได้หรือไม่

ผู้เขียนเห็นว่า ประเทศไทยก็มีสภาพเหมือนกับประเทศอื่นเป็นจำนวนมาก คือเป็น
ประเทศที่ยังพัฒนา มาตรฐานการครองชีพของพลเมืองต่ำ มีปัญหาทางเศรษฐกิจ, การศึกษา,
สาธารณสุข ฯลฯ และไม่อยู่ในฐานะที่จะทำให้ประชาชนอยู่ดีกินดีได้ด้วยความสามารถของ
ตนเอง จำต้องอาศัยความช่วยเหลือจากต่างประเทศตลอดเวลา ดังนั้นแม้เราเต็มใจอย่างยิ่ง
ที่จะทำให้สิทธิมนุษยชนประเภทนี้ประสบผลสำเร็จ ในทางปฏิบัติเราก็ไม่มีความสามารถทำได้
ก็พอสมควร เพราะจำต้องอาศัยความสามารถทางเศรษฐกิจ ทางวิชาการ และอื่น ๆ หลาย
ประการ มีข้ออาศัยแก่การออกกฎหมายเพียงอย่างเดียว เหมือนกับการรับรองสิทธิทางการเมือง
และทางแพ่ง การขาดความสามารถในเรื่องนี้จะมีผลสะท้อนไปถึงการคุ้มครองสิทธิ
ทางการเมืองและทางแพ่งด้วย ดังที่ผู้กล่าวเสมอว่า ประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและ
ทางสังคมมั่นคงเท่านั้นที่จะให้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างได้ผลแท้จริง
ซึ่งคำกล่าวนี้ถือได้ว่าเป็นความจริงเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ ดังเราจะเห็นได้ว่า เฉพาะสิทธิทาง

การเมืองและสิทธิทางแพ่ง ถ้ายกเว้นจากบางประเทศ เช่นประเทศอื่นเกือบแล้ว ประเภทที่
 ยากจนในทวีปเอเชีย, แอฟริกา, กวมดาทีนอเมริกาหรือหลายประเทศในทวีปยุโรป มักจะ
 ใ้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้ไม่ตรงกับเจตนารมณ์ของปฏิญญาสากลว่า
 ด้วยสิทธิมนุษยชน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็เช่น ประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ซึ่งเคยได้ชื่อว่า
 เป็นประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอย่างไ้ผล และชาวฟิลิปปินส์เคยกล่าวอย่าง
 ภูมิใจไ้ว่า พวกเขาได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพที่เท่ากับประเทศที่พัฒนาแล้ว แต่โดย
 ที่ฟิลิปปินส์ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงตลอดมา และสังคมของฟิลิปปินส์ก็อยู่ใน
 สภาพพุนวาย มีการใช้สิทธิเสรีภาพเกินขอบเขต ในที่สุดประเทศฟิลิปปินส์ก็ต้องทำลายความ
 ภูมิใจในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยของตนลงอย่างสิ้นเชิง ดังที่ทราบกันแล้ว

การที่จะทำให้สิทธิมนุษยชนกลายเป็นสิทธิตามกฎหมายในประเทศไทยตรงตาม -
 เจตนารมณ์ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน จึงจะกลายเป็นความหวังที่ทั้งไ้สูงมาก เพราะ
 เรายังมีปัญหาดังคานความมั่นคงทางการเมือง, ทางเศรษฐกิจและทางสังคม บางครั้งเรา
 ก็ยากที่จะทราบว่า รัฐบาลมีนโยบายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนอย่างไรใด คังเช่นคำปราศัยของ
 ชาติพลตฤศย์ ชนระวัศ อิศันายกรัฐมนตรี ซึ่งได้กล่าวเนื่องในวันรัฐธรรมนูญและวัน
 สิทธิมนุษยชน ๑๐ ธันวาคม ๒๕๐๕ มีข้อความตอนหนึ่งว่า

"...อนึ่ง วันที่ ๑๐ ธันวาคม เป็นวันสิทธิมนุษยชน ที่สมัชชาสหประชาชาติได้
 ประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน โดยยอมรับนับถือเกียรติศักดิ์ประจำตัว และสิทธิ
 เท่าเทียมกันของมนุษย์อันเป็นหลักรวมแห่งอิสรภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพของโลก
 ข้าพเจ้าขอใ้คำมั่นแก่พ้องทั้งหลายว่า ปฏิญญาสากลฯ อันเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนนี้ ข้าพเจ้า
 ถือปฏิบัติอยู่เคร่งครัดและไ้โดยสม่ำเสมอ แต่ในโอกาสเดียวกัน ข้าพเจ้าก็มีหลักรวมที่ปฏิบัติ
 อยู่คือ ไ้ยอมมิใ้ใครมาอ้างเอาปฏิญญาสากลฯ เป็นเครื่องมือเพื่อบอนทำลายความเป็น
 ปึกแผ่น และความมั่นคงของประเทศชาติให้เสื่อมเสียดังไรเป็นอันขาด หน้าที่สำคัญที่สุดที่

ข้าพเจ้าปฏิบัติบำเพ็ญจนวินาทีสุดท้ายด้วยเลือดเนื้อและชีวิตอยู่ทุกวันนี้ ก็คือการรักษาเอกราช เสถียรภาพ และความมั่นคงของประเทศชาติให้สถาพรตลอดไป...”

ขอความในคำปราศรัยดังกล่าวข้างตน อาจแปลความว่า แม้ขณะนั้นเราจะยอมรับใน หลักการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ แต่เราก็ให้ความสำคัญแก่ความมั่นคงของ ประเทศชาติซึ่งเป็นเรื่องภายในมากกว่า ดังนั้นกรณีจำเป็น เราอาจจะไม่ปฏิบัติตามปฏิญญา สากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนก็ได้ ตัวอย่างที่นำมาแสดงนี้เป็นเพียงบางส่วนเท่านั้น เชื่อได้ว่ายังมี ประเทศอีกเป็นจำนวนมากที่ปฏิบัติคล้ายคลึงกับตัวอย่างนี้ และพอจะทำให้เห็นว่า การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนนั้นมีความยากลำบากเพียงใด

อย่างไรก็ดี ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยผลักดันให้ความหวังนี้ประสบความสำเร็จได้ก็คือ การปลูกฝังความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะนักกฎหมายซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในเรื่องนี้ ควรจะได้มีโอกาสศึกษาเรื่องสิทธิมนุษยชนบ้างพอสมควร โดยมหาวิทยาลัยควร จะเปิดสอนวิชากฎหมายว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (The Laws of Human Rights) ขึ้นโดยให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในทาง ประวัติศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิมนุษยชนกับกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมาย ภายใน และปัญหาการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบันเป็นต้น เพื่อว่าบุคคลที่ได้ เรียนวิชานี้และเห็นความสำคัญของสิทธิมนุษยชนแล้ว เมื่อไปประกอบอาชีพต่าง ๆ กัน เช่น เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติ เป็นนักการเมืองที่ร่วมอยู่ในคณะรัฐบาล, เป็นผู้พิพากษา, อัยการ, ทนายความ อาจารย์ในมหาวิทยาลัย หรือประกอบอาชีพอื่น ๆ ใด ๆ ก็จะได้ ร่วมมือกันหาทางคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้ดีที่สุด และตลอดไป